

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

A világ Megváltója.

Dr. PROHÁSZKA OTTOKÁR.

Láttatok már régi, pergament-kodexeket, melyeket szorgalmbs barátok keze írt? Az írás bevezető betűje a legpompásabb; aranytól ragyog s élénk tavaszi színek gyulnak ki rajta; angyalfejek kandikálnak a betűnek öbleiből; mindmegannyi díszes, rozmaringos, tulipános ablakból; mosolyogva integetnek, hogy fogjatok hozzá olvassátok; biztatnak, hogy az írott gondolat van olyan szép, mint az a színes betű.

Az evangélium bekezdő betűje Bethlehem. Ezt a gyönyörű iníciálét kidolgozta az Isten művészi kézzel; aranyat, égi glóriát pazarolt rá; színeket, zománcot nem kímélt; apró vonásokban, bársonyos, lágy tónusokban kipontozta benne nagy gondolatait.

S melyik az a vezető gondolat bethlehemi könyilatkoztatásban? Az az, melyet az angyal hirdet, hogy megjött s belépett a világba a Megváltó s eljött hatalmassá, erőssé, urrá tenni az embert. Fölséges gondolat: de még fölségesebb a mód, melylyel a gondolatot megvalósította. Végignézett palotákban, házakban, kunyhókban,

sátrakon s főnnakadt a bethlehemi barlangon s mondá: Lakást keresek magamnak; no ennél rosszabb nem lehet, tehát ez a legjobb nekem! Végigmustrált tógát, tunikát, vértet, palliumot; végre rongyokat talált s mondá: Ruhát keresek magamnak; no ennél silányabb nem lehet, tehát ez a legjobb nekem. Aztán diadalszeker kellett neki és trón s bejárt a Oriens-t, a Capitoliumot s a Palatiumot; nem talált; végre azonban ráakadt egy bárdolatlan jászolra s mondá: Ennél hitványabb nem lehet, tehát ez való nekem. S hibor és szőnyeg s koszoru is kellett neki dicsőséges bevonulásához s ismét végigfutott Syrián, Indián s Cypruszon, míg végre száraz sarjuval s aljazott szalmával beérte s gyönyörködött ez imperatori díszben. S miután koldusnak, szegénynek felöltözött s a jászol szalmájára leült, miután a világ lábai alá került s mélyebbre már nem szállhatott: kiküldtatta magát angyalok, próféták, csodák, jelek által annak, ami volt öröktől fogva, Istennek; proklamációt adott ki az emberiségnek fölszabadítására s fölemelte a szegényt, a rab-szabadítást; a magasba fölszorította a társadalom elnyomott s megvetett rétegeit; minden embert fölmagasztalt az isteni élet

magaslatára, — fölébresztette az elcsigázott, elgyötört embert az istengyermek méltóságának öntudatára s szabadságot ígért s követelt mindenkinek számára az örök életre. S ugyan hogyan s mi által eszközölte mindezt?

Éknek állt be a pogány, hisztorikus társadalomnak alapjai alá; az emberben, akár biborban, akár rongyban jár, rámutatott az örök értékre; amit eddig értéktelennek, silányak hittek, annak ő végtelen értékére ismert s így a szegény a király mellé került, a jászol a trón mellé állt s a barlang a palotát sem nem imádtá, sem nem irigyelté. Szóval kifordult az alája csuszatott ékét a világ s Krisztus a kifordítója. Valamint minden revolúció alulról fölfelé s minden reform belülről kifelé tör; valamint a hegyeket nem rakták össze darabokból, hanem alulról emelte föl azokat ég felé a föld alatti erő: ugy a megalázódott s a föld méhébe s a társadalom legalsó rétegeibe leszállt Istenfia, gyökereiben fogta meg az emberiség fáját, alapjai alá nyult a társadalomnak s fölemelte benne mindazt, ami alacsony. Állatias, elnyomott, nyomorék és rab volt. S ime előléptek azok, kik üregekben, lyukakban s barlangokban laktak, — kik rongyokban jártak

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A maglaji hős.

Írta: Dr. BÁRDOS JÓZSEF ciszt. r. tanár.

(Folytatás.)

De ez enyelgést mihamarabb harci lárna váltotta fel ismét. Részt vettem ezután a június 4-iki magentai csatában. Ezredünk a 10. számú huszárezredet váltotta föl a tüzben, mely ezred Mac-Mahon csapatától nagyon sokat szenvedett. A magentai csata, mint tudva van, a franciák javára dőlt el. A győztes francia hadvezér ettől fogva viselte a „magentai herceg“ címét; de a magyar huszárság is, élén az akkori ezredes, Edelsheim Gyulai báróval, fényes fegyvertennyel igazolta e csatában régi hírnevét.

Magenta föl seregünk visszavonult Milanón keresztül s mi több kisebb-nagyobb lovas útközben véve részt, Mantuába kerültünk. Mantuában néhány napig pihenőt tartott ezredünk s innét vonultunk a június 24-ikén bekövetkezett *Solférinói* döntő nagy útközbe.

Már a megelőző napokon farkasszemet nézett egymással a két ellenséges hadsereg. A mi ezredünk *Solférinói*val szemben, Villa-Franca előtt volt felállítva, épen a centrumban. Előőrseink a június 23-ikát követő éjjelen egészen megközelítették az ellentábor, midőn a hajnali telnégy óraker épen előttünk dördült el az első lövés. A puskaropogás csakhamar tovább fejlődött az egész harcvezető vonalon. Az útközvet rendkívül hevesen folyt, ugy délelőtt 10-11 óraker érte el tetőpontját.

A tüzéség mindkét részen hevesen dolgozott s az utjkor eddig ismeretlen hadi gépe, a vontesövű ágyu, a franciák részéről kitűnően bevált. Robbanó

lővegek oly messzeségből gázoltak le a közelgő hadoszlopokat, miről eddig fogalmunk sem volt.

Amint a csata hevében a tüzéség és gyalogság vette át a főszerepet, a harc meg öldöklőbb lett, mi lovasság pedig több heves rohamban csaptunk össze az ellenség lovasságával.

A Solferinói csata egyike a világtörténet legvörösebb ütközeteinek. Csupán osztrák részről huszonkétezer ember veszett el, mint halott és harc képtelenné vált sebesült. És — mikor legádázabban dult a harc, délután 4—5 óra tájban, mintha egy harmadik képviselő fél jelent volna meg a csatatéren: a havasok fölül irtoztató fergeteg és erkán keletkezett erős jégesővel, mely vihar a harc tovább folytatását mindkét ellenfél részéről meggátolta. Lovaink minden erőmegfeszítés ellenére hátat fordítottak a tomboló viharának, mely az öldöklő csatát — ugyszólván — egyszerre beszüntette.

A csatateret porfelleg borította el, a felkavart véres homok és a zihogó zápor valóságos eszakai sötétséggel választotta el a küzdő feleket. Rémes villámások között soha nem hallott menydörgés némita el az ágyudőrejt.

Mindkét hadsereg beszüntette a harcot s az egyes előre tolt csapatok a szakadó záporban villámlobbanásnál iparkodtak a visszavonuló táborral egyesülni, miközben kisebb, jelentéktlenebb összecsapások is történtek és az est beálltával végleg megszűnt a harc. Az ágyuk morajli hangja még bele-belevágott a menydörgés akkordjaiba, de ellenség híjában az elemekkel nem csatáztunk tovább.

A harc lezajlása után ezredemmel a telet Veronában töltöttem, rendes állomási helyünkön. Menusokára nyolc heti fegyverszünet következett, mialatt létrejött a villa-francai béke, mely a hadi állapotnak véget vetett.

Egy kedves emlék is vissza idézi képzeletembe Verona városát. Egy fiatal ügyvédnél voltam hadi szálláson, ahol az ügyvédnek ifju felesége nem egyszer próbára tette udvariasságomat. Történt, hogy egy alkalommal, míg a városban időztem, tisztú szolgám közreműködésével lovamnak sorényét olasz nemzeti színü pántlikával cífrázta föl, farkára pedig arasznyi széles, ugyan-csak nemzeti színü szalagból, óriási csokrot kötött, hogy szinte a földön uszott a vége. Tudta, hogy délutánonként lovagolni szoktam. Ugy négy óra felé hazavetődtem, amikor fölnyergelve szokott rám várokozni kedves paripám. De ez alkalommal nemcsak a lovam, de az ügyvédnél is várt. Jelen volt lovam elővezetésénél is. En azt se tudtam, nevessek-e, vagy a tisztú szolgát vágjam nyakon. De nem sokáig kellett haboznom, mert a fiatal asszony hamarosan megoldotta a gordiuszi csomót és fölfedezte a csiny elkövetésének szerzőjét és nem csekély bámulatomra fűzte hozzá: — Nos, vitéz hadnagy uram, ki mer-e így menni lovaglásra?

— Egy kissé bajos ebben a harcias világban; de fogadásból megteszem.

— Hát mibe fogadjunk? kérdé a fiatal asszony.

— Két csókba, válaszolám.

— All a fogadás.

Erre föl pattantam telivér előszállási lovmra és benyargaltam a várost az olasz nép nagy ámulatára. Igaz, hogy már közel álltunk a villa francai békéhez, de egy osztrák tisztnek olasz nemzeti tricollal tüntetni nem kis feladat volt abban az időben. De a meggonolatlan tüzes gyerekenber mit meg nem tesz hasonló körülmények között? Odahaza kedves tapssal fogadtak, s a kialakított fogadást még egy csókkal meg is tették. A „vitéz hadnagy ur“ azonban jónak látta,

Mai lapunk 10 oldal.

s földön, szalmán, szénán, szennyben s piszokban éltek és haltak s azt mondták: mi isteniek vagyunk; mi rabszolgák s zsarnokok csordái nem lehetünk. S tagadhatták-e azt az urak s a királyok. Krisztusnak testvérei?! Előléptek a kifosztottak, a kiszaroltak ezrei, kik a kényszer vagy a zsarnokság igája alatt nyögtek s azt mondták: isteniek vagyunk s testvérek; ostorcsapásokkal magunkat czentul hajtatni nem engedjük, hogy palotákat építsünk másoknak, sőt gulákat sírokat egyik-másik lenhézjó urnak, mialatt mi sárból tapasztott vityilókban élünk. Engedjétek helyet nekünk! nekünk is, testvéreiteknek! Krisztus sürgeti. A sziklák hasadékaiból, a patkányok társaságából kiszólit az Isten; ő állt oda be az oduba, hogy kiemeljen minket onnan: ő öltözködött rongyba, hogy lássa a szokás tehetségétől megvakult világ, hogy nem illik az Istengyermekekhez rongyokba öltözötten csavarogni a világban.

De nemcsak ez a típus mozdult meg! Ami nyögött s degradált volt, az mind megmozdult a bethlehemi proklamációtól.

Fölebredtek az élyhajbászat mámoros áldozatai, a nők s a gyermekek, kiknek gyöngeségét taposta az állatias erő. Fölebredtek Babylon ifju és szép leányai, kiket ragyogó kocsikon megkoszoruzva vittek Mylittas templomának csarnokaiba, hogy addig vissza ne térjenek, míg koszorúik el nem hervadtak. Fölebredt s panaszos hangon áldotta az Isten az a tízezer syriai leány, kiknek jajveszékése eddig a hieropolisi templom aranybotozatairól visszahangzott és más 10.000, kik Daphne ligetei közepett kristálytisztá folyók partjain lelüket szennyezték. Fölebredt az emberi érzés, vagyis inkább az isteni öntudat a „luxuriosa Corinthus“-ban s Cyprus rózsás ligeteiben s az undor hidegétől s a jobb ember lelkesülésének hevetől megrezcent a

világ; végignyilalt a szent borzadás Syrián, végig Phoenicia pálmáországán Amon templomáig s Carthago is s ami azon túl van, már új eszményekről álmodott; álmiában meglátta Perpetuát!

Lett új világ!

Voltaképp pedig a világ nem kész, hanem tovább fejlődik; fejlődik azon az uton, melyre Krisztus állította; fejlődik föltartóztathatlanul azon elvek erejében, melyeket az Ur erjesztőtől rejtett az emberiségbe. Új világot akart a Megváltó, azért a régi alá állt s kifordította azt. Leszállt a mélybe, nem hogy magával vigyen házakból barlangba, tisztos ruházatból rongyokba, kulturából trögolodta tengődésbe; hanem azért szállt le, hogy azokat, kik ott lenn szenvednek patkányok közt, fölhozza s azokat, kik a szenvedély karmai közt elvéreznek s elhervadnak, kiszabadítsa. Leszállt a mélységbe, nem hogy esítson s hirdesse, hogy így van az jól; hanem hogy ébresszen s arra a belátásra segítsen, hogy az így nem mehet tovább. Leszállt a mélységbe, nem hogy az érzéketlenség tompa mámorát oltsa a degradáltak verszegény ereibe, hanem hogy világosságot gyújtson, verőfényes, szuro világosságot s megvilágítsa vele a szenvedély s a bűn által megbecstelenített embernek tartatatlan állapotát.

Ez a bethlehemi bemutatkozás tehát egy világprogram! Ez a jászol diadal-szekér; rajta ül az Istenfia, az emberek testvére s mikor megindul, magával sodorja mindazt, aki szegény, aki szenved, aki nyomorult, mindegyik fölemeli fejét s az Istengyermek jussát követeli érényben épp úgy, mint hozza méltó életben; földet s eget kér!

ha a dolgot hivatalosan is elintézi: azonnal jelentkeztem a hadtestparancsnoknál és eloadtam a huszártíki mibenlétet. Előjáróm is huszártílinek nyilvánították lovaglósomat s minden további következménynek elejét vették. Azonban nem lett volna tanácsos a trikoloros lovaglást még egyszer bemutatni - de nem is volt rá szükség . . .

III.

A villa-francai békét követő 1860-ik évben a tizenkettedik huszárezredtől az akkor újonan alakult tizenharmadik huszárezredhez kerültem. Ugyanis a háború után két új huszárezredet szerveztek oly képpen, hogy a meglévő ezredékből egy-két századot elvéve ezekből két új huszárezred lett.

Új ezredem Salzburgban és Velsben állomásozott. De őszintén megvallva, ennél az összezedett ezrednél nem valami szívesen tartózkodtam: a szolgálat nem igen tetszett közöttük, annál kevésbé, mert bizonyos kellemetlenségem is volt.

Egy alkalommal ugyanis egyik tisztársammal a szomszéd városba szánkázván, tarsam az ut mellett leszállott s lőfegyverével vadászatva egy kerületet tett. Azonban kelepcebe került, s az őt nagy tömegben körülvevő csődület le akarta tartóztatni. A bajból csak úgy tudtam kimenteni, hogy a tömeg közé löttem, egy németet meg is sebesítettem, s a falu bírójával is keményen - amúgy magyarosan - bántam. Nevezetesen úgy történt a dolog, hogy mikor már társamat körbe fogták, vissza szánkázam állomásonra, lóra ültem, négy huszárt magam mellém vettem, s miután a tömegbe löttem, a jelentkező bírót a négy huszárral lefogattam és huszonötöt vágattam rá, ahogy nálunk a régi „jó“ szolgabírák szokták tenni.

Ebből kellemetlen perem keletkezett, sok meghurcoltatásnak voltam kitéve, melyből azonban edesatyám beadott felségfolyamodványja folytán mégis szerencsésen kimenekedtem. Ugyancsak az említett felségfolyamodvány következtében a tizenharmadik ezredtől őfelsége legmagasabbparancsára 1861-ben a 7-dik huszárezredhez helyeztek át.

A hetedik huszárezred akkor Galiciában, Landshtut városkában állomásozott. Ezredesünk Belkrédy gróf volt, ki az egész tisztikarral együtt igen szívesen és barátságosan fogadott. Mikor tisztelgésre jelentkeztem nála, tréfásan elozva a fentebb jelzett affáremre, ezt a megjegyzést tette: „Noch ein ganz junges Bürschl! Mordsbursch, hat einem Schwaben den Hintern voll geschossen. - Mundjart magánál tartott es megvendégelt.

Galiciában ezzel az ezreddel teljes öt évet töltöttem, mely idő alatt a lengyel felkelés alkalmával igen sok érdekes hadi kalandom mentünk keresztül.

Mi ugyanis a szigorú semlegesség megővése miatt a politikai határt oriztük s közvetlen szemtanúi voltunk a hős lengyel felkelők élszánt harcainak. Közbe-közbe többször összeütközésünk is volt az orosz kozákokkal, mert ez a vad nép nem egyszer a mi határunkon is áttört rabolva és garazdálkodva.

Galiciai tartózkodásomra mindig szívesen és kedvesen emlékszem vissza. Habár a régi fényből részben kikopott és elszegényedett is, de bizonyos gavallérságot a lengyel birtokos nemes-ségtől megtagadni nem lehetett; s velünk, magyar huszártisztekkel, különben is rokonszenveztek. Nehéz volt helyzetünk e nemes urakkal szemben a felkelés idejében, hogy a határon túl levő felkelő rokonainkkal össze ne jászthassanak. Éppen azért a határozás teendői között sokszor nagyon

Gazdasági ismétlő iskoláink új szervezete.

Tervezés.

Gazdasági ismétlő iskoláink úgy, amint most szervezve vannak, nem felelnek meg rendeltetésüknek. Először, mert nem rendelkezünk alkalmas gyakorló területtel, másodsor, mert a gazdasági iskolában tanító kartársak 9 tizedrésze sohasem foglalkozott gazdasággal s amit előad, azt maga is könyvből tanulta, de gyakorlati ismeretei egyáltalában nincsenek, következésképpen előadása és a tanítás eredménye sem lehet olyan, mintha a gazdaságtani részt egy teljesen szakszerűen képzett tanító vezetné.

De ha volna is gyakorló terület, akkor sem érnénk el semmit a mostani szervezet és beosztás mellett, mert a gazdaságtani órák minden iskolánál csütörtök délelőtt vannak, s így ugyanazon időben 700-800 gyermek jelennek meg a gyakorló téren. Ezeket szerekkel ellátni, nekik munkát adni s rajtuk kellő felügyeletet gyakorolni lehetetlenség volna; az órákat más-más időre beosztani pedig a köznapi iskola miatt nem lehet. Azután mily zűrzavar származnék abból, ha a 25 tanító 25-féleképp rendelkeznek az elvégzendő munkát illetően. Miután továbbá a gyakorló telepen a munkának állandónak és folytonosnak kell lennie, a munkát végül is napszámokkal kellene végeztetni, mert megtörténhetné, hogy kedvezőtlen idő miatt 3-4 héttig sem lehetne a gyermekeket munkára kivezetni. Az idei ősszel, tudvalegoleg a sok eső miatt csütörtökön egyetlen egyszer sem vezethették ki növénydeikeit még az iskola kertjébe sem. Feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a gyakorló telep egy kezben legyen, s azon a gyakorlati tanítás előre megállapított egységes terv szerint és szakszerűen történjék s a munka folytonos legyen.

Ezt csak úgy lehetne elérni, ha a város két szaktanítót alkalmazna a gazdasági tárgyak tanítására. Egyet a fiuk, egyet a leányok oktatására. Mindegyiknek lenne körülbelül 400 tanítványa, akiket 10 csoportra osztva, heti 20 órában tanítana. Egy-egy csoportban tehát nem volna több 40 tanulónál. Az egyik csoportban foglalkoznék hétfő délelőtt

- a másodikkal hétfőn d. u.,
- a harmadikkal kedden d. e.,
- a negyedikkel kedden d. u.,
- az ötödikkal szerdán d. u.,

is szigorúan kellett velük szemben fellépniük. — Ez időből néhány érdekesebb kalandomat említek fel.

Egy alkalommal bizonyos gyanuba vett s a lengyel felkelőkkel tiltott összeköttetéssel vádolt uncsi családnál a helyi hatóság házkutatást óhajtván eszközölt, vezényelem alatt felezetül néhány huszárt rendeltek ki. Meglehetősen kelletlenül vettem részt, mint érdektelen szemlélő, e bosszantó házkutatási eljárásban, midőn egyszerre a haz urnöje igazoltat arccal közvetlen mellém húzódt, s meglepetve vettem észre, hogy köpenyem zsebébe valami kisebb tárgyat csuszta-tott. A kényes helyzet nagyon zavarba hozott, de még nagyobb volt meglepetésem, midőn az eredménytelenül végighajszolt házkutatás után hazatérve, a zsembembe csuszta-tott tárgyban a lengyel felkelők kormányának titkos pecsétnyomóját ismertem fel.

Másnap a megzaklatott urnö férjével együtt teljes díszben tett nálam látogatást, s nem talált köszönő szavakat hálája kifejezésére, hogy fontos titkukat nem derítettem fel. Midőn pedig korboltam, mikép volt merészsége éppen az én kezemhez juttatni a feltett és titkolt pecsétnyomót, esabos mosollyal felelt, állítván, hogy egy lengyel nő csak bizalommal lehet a magyar lovagiasság iránt. Más alkalommal, mikor azt hallottuk, hogy az orosz tülerő nagyobb lengyel csapatot szállított át határunkon, kutató szolgálatot téve a határ mentén, egy három lengyelből álló előőrsre bukkantam. Öreg, hatvan éves úr volt két fiatal, akik közül az egyik tizenöt, a másik tizenhét éves levante volt. Közéledésemről „halt“-ot kiáltottak; én azonban figyelmeztettem őket az engem követő negyvenöt huszárból álló csapatomra, mely minden ellenállást hiábavalóvá tesz; figyelmen kívül hagyván őket tovább vonultam.

a hatodikkal csütörtökön d. e.,
a hetedikkel csütörtök d. u.,
a nyolcadikkal pénteken d. e.,
a kilencedikkal pénteken d. u.,
a tizedikkal szombat d. u.

A szerda és szombat délelőtt, a hetivasárok miatt szabadon maradna. A számtant, olvasást, írást, fogalmazást továbbra is az osztálytanítók vezetnék vasárnap délelőtt. A két szaktanítónak nem lévén egyébre gondja, minden idejét tárgyának szentelhetné, magát abban folytonosan képezhetné, úgy, hogy gyönyörű eredményt produkálhatna. Ha még a gyakorlótelep jövődelmének 20%-a is az ő javukra esnék, bizonyára egész erejükkel rajta lennének, hogy abból minél nagyobb hasznot meríthessenek. Meg lehetünk győződve, hogy az állam magára vállalná a két tanító fizetését s így a városnak erre nem is volna kiadása. De még ha ez nem is következne be, sem kerülne a városnak többre, mint így fog kerülni; mert a gazdasági ismétlő iskola szervezése tárgyában kiadott új miniszteri utasítás 32 §-a kimondja, hogy „a gazdasági tárgyak tanítóinak a közs. iskolaszék a községi előjárósággal egyértelműen tisztelődiját állapít meg, amely azonban évi 100 (egyszáz) koronánál kevesebb nem lehet.” Most 25-én tanítják a gazdasági tárgyakat, mindegyik tanító joggal igényt tarthat 100—100 korona tisztelődijára. Ez 2500 koronát tesz ki, amelyből két tanító állás szervezése kikerül, a gyakorlótelep jövedelme pedig bizonyára fedezni fogja a korpótelekkel emelkedő fizetéstöbbletet.

A gazdasági ismétlő iskola irányára nézve lehet mezőgazdasági, gyümölcsstermelési, szőlőmívelési iskola.

A mezőgazdaság, illetve a növénytermelés kapcsolatban az utasítás szerint az állattenyésztés mindenestre felveendő és pedig aszerint, amilyen állatfajok a vidéken tenyészthetők; nálunk pl. a szarvasmarha-, sertés- és lótenyésztés. Azután a fatenyésztés s esetleg a szőlőszet mellett a selyemhernyó és méhtenyésztés.

A szőlőszettel és borászattal, ahol lehet, a gyümölcsstermelés is tanítandó.

Ahol a gyümölcsészet a tanítás fő tárgya, mellette a méh- és selyemhernyótenyésztés is felkarolható. E három irányu gazd. ismétlő iskola közül az iskolaszék szabadon választhat. Jelenleg a második csoportosítás szerint folyik a tanítás.

A mezőgazdasági irányú gazd. ismétlő iskola állattenyésztéssel, fatenyésztéssel és szőlőszettel kombinálva céljainknak legjobban megfelelne, de ehhez legalább 20 hold gyakorlati és kellő gazdasági felszerelés — ló és szarvasmarha — kívánatik, amíg a második csoport szerint kombinált gazdasági ismétlő iskolához 2—3 hold földnél többre nincs szükség s a felszerelés is sokkal

Nemsokára egy, közel kétezer embert számláló lengyel tábornoktalálom, mely legnagyobb részben a szászokból állt, kik Visoczy vezérlete alatt útőtek tábornok. Nagy meglepetésemre magyar éljenzés is hangzott felém és huszárim felé: ugyanis néhány magyar is volt a harcok között. Felhívást adtam, hogy fegyvereiket rakják le, vagy az ország határát tüstént hagyják el, nem igen akarták hűyelembé venni, s már-már szembe szálltak velünk. Mégis sikerült őket meggyőzőnöm, hogyha csak egy hajszála görbülne is meg miattuk egynek közülünk, az esetben a Monarchia összes ercjét hívnák ki maguk ellen. És még az nap felkerekedtek és átlettek a határt. Másnap a radzivilovi csatában szétzórta őket az orosz. Szegény fiúk, szabadságukért harcoltak, s a zsarok uralom kioltotta szívük szeretetének lobogó lángját.

Sok mondaszerű adat említi a lengyel felkelési harcokból a lengyel nők hősiességét. Magam is ismertem és láttam nem egy lengyel asszonyt, ki amazoként küzdött végig a férfiaknál nem kevesebb elszántsággal a véres harcokat. S igazán bámulatos volt e szerencsétlen nép kitartása és hősiége, mellyel egyetlen magasztos eszményükért, hazájuk szabadságáért szálltak síkra.

(Folyt. köv.)

egyszerűbb és olcsóbb. Ha azonban keresztül vihető, az első mellett foglal állást.

A leányoknál természetesen a konyhakertszetre kell sulyt fektetnünk s gyakorlóterületre szintén alig kell egy-két holdnál több.

Az érseki palliumról.

Azon alkalomból, hogy dr. Városov Gyula a kalocsai érseki székre emeltetett, talán nem lesz érdektelen egy-egy elmondani az érseki palliumról, erről az egyházi és liturgiái érdekességről. Az érsek ugyanis a rendes püspöki ruhákon kívül az egyházi tenykedéseknél méltósága jeléül az u. n. palliumot, vagy palástot viseli. Neve után az ember valami köpenyfelére gondol, valójában pedig nem más, mint egy három ujnyira széles, a vállakat kör formában körül-folyó szalag, mely fehér gyapjuból van készíttve és rajta hat fekete selyemből himzett kereszt látható. A pallium az érseki joghatóságnak jelvénye és pedig annyira, hogy annak megnyerése előtt sem érseki, sem püspöki joghatóságot nem gyakorolhat még saját püspöki megyéjében sem. Azért az új érsekek preconizációja, azaz egyházi megerősítése után legsürgősebb dolga, hogy a palliumot, vagy személyesen, vagy megbízottja útján kérje. Ha ezt három hónapon belül tenni elmulasztaná, méltóságát ipso facto elvesztené.

A palliumot csak a pápa engedélyezheti és gyönyörűen szimbolizálja azt a viszonyt, amely közte és az érsekek közt fonnáll. Isteni jognál fogva ugyanis az egész egyház és a püspökök fölött csak a pápának van joghatósága, nála van a kormányzói hatalom teljessége, kivülie egyik püspök sem gyakorolhat a másik fölött jurisdikcionális hatalmat, és ha mégis gyakorol (mint az érsek) ezt csak a pápa engedélyével teheti. Így fogták föl mindig az egyházban az érseki hatalmat, t. i., hogy az kifolyása a pápa primatiális hatalmának, az érsek a pápa helyettese az érseki tartományban, s azért joghatósága csak addig terjed, ameddig a pápa azt engedélyezi. Az egyháznak isteni jognál fogva tulajdonképen csak egy primása, érseke van: a pápa, s azért ő a primatiális hatalom jelvényét minden egyházi tenykedésnél viseli, míg az érsek a pápának a fönnevezett hatalomban helyettese csak bizonyos alkalmakkor, egy külön okmányban megjelölt ünnepeken hordhatja.

Érsekek a pallium készíttési módja. A bárányok, melyeknek gyapjából a pallium készült, Sz. Agnes napján és templomában külön szertartással lesznek fölajánlva. A megállott bárányokat a lateráni templomnak két kanonokja veszi át, s ezek ismét előadják az apostoli subdiaconusoknak, akik gondoskodnak azok legeltetéséről mindaddig, míg a nyírás ideje el nem jön. A bárányok gyapjából azután más gyapjuval keverve megszövik a palliumot és szent énekek kíséretében elviszik sz. Péter templomába és egy éjjelre szent. Péter sírjára helyezik, utána pedig elteszik megőrzés végett egy szekrénykébe, mely ugyan-csak szent. Péter sírja fölött van elhelyezve.

A pallium teljesen az érsek személyéhez van kötve, azért azt nem adhatja át egy másik püspöknek; ha meghal, vele együtt temetik el a palliumot is, ha pedig valami szerencsétlenség — pld. tüzvész, vagy tengerbe fullás — folytán az érsek holttestét nem lehet eltemetni, akkor a palliumot külön kell eltemetni.

Dr. Városov Gyula érsek a pallium föladására által most már részese az apostoli teljhatalomnak — in partem plenitudinis potestatis vocatus. Adja Isten, hogy ezt a magas méltóságot az egyház és haza dicsőségére és a halhatatlan lelkek javára még ilyen sokáig viselhesse!

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Dr. Városov Gyula kalocsai érsek ma d. e. visszaérkezett városunkba.

— **Családi öröm.** Széchenyi Viktor gróf családjában Sárpentelén övödöcses esemény történt. E hó 22-én volt a gróf újszülött leánykájának,

negyedik gyermekének keresztelője, a ki Márta, Mária, Antonia, Karolin nevet nyert. A keresztelést gróf Széchenyi Miklós győri püspök végezte. Keresztanyaként özv. gróf Széchenyi Imréné, szül. Andrassy Mária grófnő szerepelt.

Előfizetőinknek és olvasóinknak őszinte szívvel, keresztény és magyar lélekkel boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

— **Karácsonyfaiünnepély.** Sárpentelén vasárnap d. u. lesz a szokásos karácsonyi ajándékosztás, a mikor a grófi család bőkezűségéből az uradalmi családés gyermekei értékes ruhaneműket és egyéb ajándékokat fognak kapni.

— **A Katolikus kör alapszabályai.** Az utolsó két évben nagy arányokban fejlődő székesfehérvári Katolikus kör tíz év előtt készített alapszabályainak egyik-másik pontját kevésbé megfelelőnek találván, azokat módosította. A módosított alapszabályokat a belügyminiszter, mint örömmel értesülünk, a napokban helybenhagyta. Hogy a módosítás mekkora változást fog előidézni a kör életében, azt a közel jövő fogja megmutatni. A leglényegesebb pontok egyike az, melynek értelmében a Katolikus körnek *hölgyek is lehetnek tagjai.* A módosítás folytán előállott új helyzet részletkérdéseiről s az ebből folyó teendőkről a választmány a legközelebbi, még ez évben tartandó választmányi ülésen fog határozni.

— **Az Árpád-fürdő.** Azt hittük, hogy Luca napjára elkészült, de a sok aprólékos javítás, a butorok, a berendezés még két hetet vett igénybe városunk ezen kedves és új intézménye rovasára. A megnyitás kellő ünneppel keretében még a jövő héten meg fog történni.

— **Karácsonyi ünnepség a felsővárosi kath. körben.** A Sz. Fehérvár felsővárosi kath. kör f. évi december hó 25 és 26-án d. u. 5 órakor a felsővárosi kisdudovoda helyiségeiben saját dalárdájának alapja javára az ezredéves iskola V. és VI. osztályának leány növendékei és a katolikus kör dalárdájának közreműködése mellett pástorjátékkal egybekötött karácsonyi ünnepséget rendez. Műsor: 1-ső nap: 1. Karácsonyi ének, előadja a kör dalárdája. 2. Alkalmi szavalt, előadja Málics István kath. kör tag. 3. Felolvasás, tartja Sumlicz György kaplán ur. 4. Karácsonyi-est, elő-énekek, előadják az V. és VI. leány oszt. tanulói. 5. Alkalmi szavalt, előadja Horváth Ilona tanuló. 6. Alkalmi ének, előadja a kör dalárdája. II-ik nap: 1. Megnyitó-ének, előadja a kör dalárdája. 2. Szavalt, előadja Fekete Józsa kath. kör tag. 3. Felolvasás, tartja Schmall György kaplán ur. 4. Szini előadás, előadják az V. és VI. leány oszt. tanulói. 5. Szavalt, előadja Virág János kath. kör tag. 6. Három királyok, elő-énekek. Szünetek alatt Philipp Alfons amerikai áldozár Gramofonja fogja a közönséget mulattatni. Belépti-díj: ülőhelyre 40 fillér, állóhelyre 20 fillér, gyermekjegy 10 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirtalpig nyugtáztatnak. Pénztárnyitás délután 4 órakor.

— **Községi bíróválasztás.** Sárabá községben a bíróválasztás folyó hó 21-én tartotta meg Korniss Boldizsár tb. főszolgabíró elnöklete mellett. Bíróvá egyhangulag Csapó Péter választott meg.

— **Még egy megsemmisítés.** A belügyminiszterium lohalálában siet a népszerűség útján. Hogy Székesfehérvár közönségének rokonszenvét megnyerje, a napokban ismét megsemmisített egy közgyűlési határozatot, a melyet a közgyűlés ugyszólván egyértelműleg hozott. Szakolczay Lajos Bank-utcai háztulajdonos a néhány négyszögölnyi területet, a hol most az üveggel fedett nyári helyisége van, örök áron akarta a várostól megvenni. Igért érte 4000 koronát. A közgyűlés megszavazta s most a miniszter megsemmisítette a határozatot azzal a kifogással, hogy a városnak szüksége lehet még arra a területre. Nem tudjuk, de kíváncsiak vagyunk, hogy kinek állott érdekében az ilyen információ? Furcsa! Mint utcaterületre nincs rá szükség, hiszen mindenki látja, hogy az utcavonalból becsik. A város építési sem fog rá. Ha nincs iskolaépítésre pénze, akkor azt a semmi hasznát nem hajtó területet sem fogja beépíteni. Hát mire jó ez? Arra, hogy ósvárosunk közönsége a t. belügyi ügyvezető ur nyaka közé minél kacskaringósabb jó kívánságokat kanyarítson s várja, hogy mikor jön el végre valahára az a boldog idő, a mikor országunk megszabadu az ilyen koloncól.

— **Visszhang Északról.** Annak az utítársaságnak, melyet dr. Faludi Miksa a mult szünetében a magas Északra vezetett, utközben sok jó barátja akadt Ugyszólván minden városban akadt valaki, a ki meleg érdeklődéssel s áldozatos lélekkel csatlakozott a tudnivaló magyar expedícióhoz s minden lehető elkövetett annak szórakoztatására. De talán valamennyi jóakaró közt legjóságosabb volt a gyengédszívű Schumacher bácsi, a ki Kopenhágában három napon keresztül szárazon és vizen, éjjel és nappal a magyar csapat nyelbeseítésén fáradozott. Schumacher bácsi — családi nevén gróf Schumacher Sándor újságíró és irodalmár, a ki nagy gondal és szeretettel tanulmányozta a magyar irodalmat s írők közt különösen Mikszáth műveinek dán nyelvre való átültetésével teljes szympathiánkat vívta ki. A Kisfaludy-társaság, érdemeit méltánylandó, beválasztotta őt tagjai közé, Schumacher egyébként megfordult már Magyarországon is és az irodalmi körök ünneplésének tárgya volt és sok jó barátot szerzett magának.

Lapunk szerkesztője teljesítve ígéretét, elküldte „Éjféli nap országából” című könyvét neki, melyre a következő igen kedves és egyébként is érdekes sorokat kapta:

Kopenhaga dec.

Kedves Barátom!

Forró köszönet szép könyvéért. Elvezetél és elragadtatással olvasom. S míg Kopenhágáról olvasok, ellágyul a szívem s boldogan emlékszem vissza azokra a szép napokra, melyeket a magyarok társaságában töltöttem, kedves és jó emberek között, a kik magyar vért öntöttek az én hideg északi szívembe. Reményem, hogy örömteljesen viszontlátom a kedves és hű barátokat. Aldja meg az Isten Magyarországot, hogy bonyodalmából megerősödve és megacélozódva bontakozzék ki s fejlett kulturáját gyógyító békében még hatalmasabb erővel juttassa érvényre.

Adja át szívből jövő jókívánataimat minden jó barátainknak s gondoljon ezután is barátsággal rám

híve

Schumacher Sándor Bácsi.

— **Anyakönyvi kinevezés.** Srédh Miklós eskákerényi segédjegyző a belügyminiszter a csakberényi anyakönyvi kerületben anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

— **Szilveszter estély.** A Tisztviselők Othona 1905. december hó 31-én Szilveszter estélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. Műsor: 1. A mama kedvence. Monológ, előadja Paal Kalmán. 2. Műdal. Enekli: Marossy Margitka urleány. 3. Csak a lelket! Verses novella. Irta és felolvassa: Kékessy László. 4. Népdalok. Enekli: Marossy Margitka urleány. 5. Monológ. Előadja: Berkly Zsófia urleány. 6. Tréfás potpourri. Bűvész mutatványok. Előadja: „Nemo.”

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindama jó emberek, akik szeretettel édesanyánk, özv. Szöllőssy Ferencné elhunytá alkalmából résztvették bármilyen megnyilatkozásával nehéz fájdalomunkon könnyíteni parkodtak, fogadják úgy a hugaim, sógoraim, mint a magam szívéből eredő hálás köszönetünk őszinte kifejezését. Szöllőssy Ferenc.

— **Betörők egy fűszeres üzletben.** Az elmúlt éjjel kedélyes betörők jártak Tögl Gyula város-háztéri üzletében. A betörők mintan a feltesztelt pénzesfiókból 140 korona készpénzt kivettek, az üzletben megvacsoráltak a található élelmiszerekből és egy csomó cigarettát elszívtak. A tettesek még a nap folyamán elrejtőztek az üzlet pincéjében, ahonnan azután mikor minden elcsendesedett, a boltba hatoltak. A rendőrség megindította a nyomozást és azt hiszi, hogy a betörést Töglnek egy nemrég elbocsátott alkalmazotta követte el.

— **Roppant érdeklődés nyilvánul** egy új, csúszellenes szer iránt, melyet a Székelyhavasok alján található édesvízi szivacsból készít Balázso Vich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgyön 170. szám. Ez a törvényesen védett „Indaszesz”, melynek hatásáról a legelőkelőbb orvosok is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Kik köszvény, csúsz tagzsugattás stb. betegségben szenvednek, saját érdekükben használják az „Indaszesz”-t, mely 2 és 1 koronás üvegekben mindenütt kapható.

Lapunk keddi száma az ünnep miatt elmarad s legközelebb csütörtökön este jelen meg.

— **A „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egyesület”** amit értesülünk, kedvező idő járás beálltával, jégünnepélyt szándékozik rendezni. Az egyesületnek az enyhe telek következtében előállott mostoha pénzügyi viszonyaink rendezése céljából nagyszabású jelméz estélynek rendezése is tervbe van véve.

— **A cigarettázás vége.** Nagy István és Kőnczöl István 7—8 éves iskolásgyerekek a napokban Szekeres József polgárdi lakos földművesgazda szérűskertjében egy kazalban elbujva cigarettáztak. Egy eldobott egő gyufaszálott tüzet fogott a kazal és úgy az, melyben a gyermekek voltak, valamint az e mellett álló teljesen leégett. A cigarettázó gyerkőcök csak nagy nehezen tudtak a lángok közül kimenekülni. A kár körülbelül 400 korona, melynek egy része a biztosítás révén megtérül.

Színház.

Csütörtök, dec. 21.

Bob herceg. Csak folytatást írhatjuk Fedák Sári diadalának. A mit tegnap dícsértünk benne, annak ma csak megcsesztegető folytatású lettük. Ezt a darabot is neki írta. Egyedül és igazán neki. Nem hisszük, hogy Magyarországon akadna még valaki, aki annyi bajjal, annyi grációzitással eljátszani tudná, mint Fedák Sári. Van benne valami, a mi egy csintalan pajkos fiúhoz teszi őt hasonlóná, a mit azonban kimondhatatlanul bájosá tesz nőességének üde zománca. A királyi udvartól az utca nepe közé elvegyülő királyi és ő örökös kalandjával, diákok tréfaival pompas alakítót talált Fedák Sári szerepében. Töleltet mesések voltak. Szoborszerű szép természetű a művész ecsetje sem alkothat szebbet. Tanca megbombasztotta még megmaradt higgadságot s oly frenetikus tapsviharban nyilvánult, a melyhez hasonlót rég hallottak a színház falai. S mintha ma az éneke is erősebb, erőteljesebb lett volna. Pártnerai közül Hajós Elza szépen énekelt, csak zavarba hozta egy kissé a publikumot, mikor ábrándozásba kezdte, hogy az egész nagy Albionban... Somogyi, mint hoppmester pompásan alakított s nem sokkal maradt mögötte Timár sem, a Pomponius szerepében. (Csak a holló bájos legendáját ne kellett volna elnékelnie.)

Fedák dec. 21.

Aranyvirág. Fedák Sári utolsó fellépte. Az első két nap telt hazat hozott össze. A harmadikat bátran nevezhetjük zsúfoltnak. Az Aranyvirágra nagyon sokan kíváncsiak voltak. S a ki megnézte, gyönyörűséggel esodala Budapest kedvenc színésznőjének pajzán jókedvét s bravuros alakítását. Mese volt toalettjeiben, táncában és szilaj jókedvében, hogy a publikum alig bírta hangulatával. A partnerai annál gyengébbek voltak. A publikum egy gyönyörű csokorral ajánlkozta meg meghódította s bucsuzása csak a jövőre viszontlátás reményében történt. Fedák Sári meghódította a tehérvári publikumot, a mely nem fogja őt feledni.

Ma este készüllet miatt, holnap a karácsonyi szent est kedvéért nem lesz előadás. Hétfőn es kedden a **Lőcsi fűszeres** színmű újonság kerül színe, melyet Faragó Jókai nyoman írt. Micsely igazgató a jövő évben egész sereg újonsággal kecséget. Közük színe kerül: Fehér Anna Dorris kisasszony s a legújabb színpadi szenzáció a Gül Baba.

Anyakönyvi statisztika

1905. december hó 16-tól december hó 23-ig.

I. Születés.

Született: 11 törvényes fiú, 10 leány; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0; törvénytelen fiú: 0; leány: 0. — Összesen: 22.

II. Halálozás.

Elhalt: 12 fiú, 10 nő. Ezekből 7 éven aluli; törvényes fiú: 6, leány: 4, törvénytelen fiú: 0, leány: 7; éven felül fiú: 6, nő: 6. — Összesen: 22.

E szerint a születés a halálozást 0-val múlja felül.

Elhaltak: Pap Katalin r. k. 3 honapos, Széchenyi-utca 30 sz. — Muller Anna, r. k. 5 napos Szarazrétek. — Sulyok

Gyula r. k. 6 óras Ösz-utca 23 sz. — Takáts Emma 37 éves Szt. Gy. kórház. — Doucha Ferenc ev. ref. önálló nőiszabó 54 éves Fazekas-u 8 sz. — Lanczampf Lázár izr. házáló 56 éves, Ösz-utca 26 sz. — Boka János r. k. 6 éves Széchenyi-utca 162. sz. — Janzso Rozália r. k. 15 hónapos Selyem utca 17 sz. — özv. Szöllőssy Ferencné Obermayr Jozefa r. k. köteles Simor-utca 7 sz. — özv. Singer Bernátné Leichter Mária izr. 90 éves Szt.-István-u. 19. sz. — Katics Gyula városi hivatalnok r. k. 48 éves, Szt. Gy. kórház. — Kis Gábor r. k. urasági mas 37 éves Kögl Gy. u. 14 sz. — Bama István, r. k. 17 éves Sörpince-utca 70 sz. — Alvári Margit Julianna, r. k. 7 napos Gáztelep-utca 23 sz. — Bardon István r. k. 4 honapos Széchenyi-utca 54 sz. — Egedy András r. k. 5 honapos Vendel-utca 2 sz. — Stangl Erzsébet r. k. 11 éves, Csütora-utca 2 sz. — Szűcs József 21 honapos Öreg-utca 11 sz. — Radacs Ferenc r. k. 17 éves Szt. Gy. kórház. — Szabó Mária r. k. 14 óras Forgó-utca 20 sz. Tögl Ferencné Tuba Erzsébet, ev. ref. 36 éves Szt. Gy. kórház. — Szloboda János ág. ev. 2 éves Rác-utca 12 sz.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Mór. Nem ismerjük azt a darabot, mert egy jó barátunk annak idején úgy nyelmezte, hogy nem szalomba való. Hogy a vezetőségnek hogyan juthatott eszébe ilyesmi egyáltalán nem értjük. Hiszen annyi tisztességes, jóarvuló szalonkarab is akad s az óvatosságra hivatalból szemek megis csak olyan fedezték fel, a mitol be kell fogni az orrokat: Hogy nagyobb kárt főnek vele tenni, mint hasznát, azt mi előre is mondhatjuk, a reménynek pedig vespenséggel alátüntet.

R. I. On azt kérdezi, hogy Faludi direktor utítársaságának nem volt-e az idején meg a maga farszaki nyem hite? Úgy tudjuk hogy nem. Legalább a tulontul boldog menyasszony egy értesített bennünket. A kor pedig annál érdekesebb, mert a lajos mamak mai ünneplésen keresztet vetettek a terjedelő útra, aki Faludi ur, nagy araban hiba kereste a maga pártját. Haba! az utimarsal unak ebben arisi szerencséje van. Ugyszólván minden utja graficival s egyegy ilyen boldog házassággal végződik. A minol egyébrint onnek is lehet tudomása. Lassankint azt vesszük észre, hogy a társaság egy bizsletlenrelo része főj, illetőleg menyasszony jébbeléből fog állni. Hat ehhez is lehet gratulálni.

Nincs többé fejkorpa!

A világhírű Bergman & Comp. (Drezden és Teschen) fejkorpa pomádé háromszori használata teljesen megszünteti — Kapható: Koronafi Károly fodrász-üzletében. Nádor-u. 13. Egy tégely: 1 kor. 20 f.

Táncitanítási jelentés!

Alulírott tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt szülőket és a t. ifjúságot, hogy a jövő év január 2-án

farsangi táncanfolyamot

nyitok, hol az eredeti magyar- és a legújabb szalon-táncokat eddigi gyakorlatom alapján sikeresen tanítom.

Előadás:

Különóra, kizárólag csak diákok részére d. u. 5 7 óráig.

Kereskedők részére pedig minden másnap este 8—10 óráig.

Az iparos ifjúság részére szintén külön minden másnap este 8—10 óráig.

Uri családokhoz: bármely órában csoporttagy magánoktatásra készs szerint rendelkezésükre állók.

Ertekezni és iratkozni lehet lakáson: Palotai-utca 15. sz.

Tisztelettel

Sorecz József,
okl. táncitanító.

Székesfehérvári első
Butorraktár

Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas” szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hirben álló saját készítményü

kárpitos és asztalos
BUTORAIMAT

nagy választékban, szilárd és izlész teljes kivitelben, pontos kiszolgálás és jutányos árakban ajánlani.

Nemkülönben e szakmákban vállalkozom kívánatra külön rajzok szerint elkészítendő mindenemű kárpitos és asztalos munkákra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel
Füstér Imre.

Aki kitünő étvágyfokozó
asztali italt óhajt,
Aki gyenge, lábbadozó,
Aki ideges, álmatlan,
Aki vérszegény,
Aki sovány,
Aki szoptat,
Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásnak elismert és rendkívül tartós

HERCULES
maláta-tápsör
különlegességet inni. **ÖR**
Kapható minden nagyobb eszme-, fúszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a
Hercules Sörfőzde székelyvárosi telephelyén.
Budapest, VII. Bethlen-tér 3.

Telefon 63—68. — Árjegyzék ingyen.

Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvétellel.

Kapható: **Székesfehérvár, Reinitz Lipót** cégnél.

Villanyerőre berendezett
GŐZMOSÓDA.
LAKATOS-UTCA 10.

Legszebb mosás és vasallás
szakszerűen készítetik a legjutányosabb árban. Pontos kiszolgálás.
A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Nagy Ignác
mosodás.
Lakatos-utca 10.

HYDROCHROMIN

csupán hideg vízzel

minden egyéb toldalék nélkül vegyítve
már is használható kész festék,

homlokzatok és mindennemű belső helyiségek mázolására,

amely gyorsan szárad, mázza szagtalan, zománcszerű sima és kemény mosható viharálló tűzbiztos, színét évekig változatlanul megtartja, gázoknak, esőnek és zivataroknak ellenálló, az olajfestékekkel összehasonlíthatatlanul olcsóbb, az enyvesfestékeknel pedig alig valamivel drágább.

Minden színben kapható.

Különös előnyei egészségi szempontból

méregmentes, szagtalan, antiseptikus, mosható és lyukacsos;

a falak nedvességének elpárolgását nem gátolja.

Ismertető, minta stb. kívánatra ingyen és bérmentve.

Valódi csakis az idényomott védjeggyel ellátott csomagolásban.

Szárzvámi kréta-, mész és köipar részvénytársaság, Szárzvárm (Sopron m.)

Egyedül ifj. Ditmár József, Székesfehérvár, megyénk képviselőjénél Szögyényi Marich-utca kapható.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb föltételek és díjak mellett tűz-, jég- és életbiztosításokat.

A kartelben álló részvénytársulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejté ki, érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

52—37

Felhívás az igen tisztelt közönséghez!

A leghasznosabb karácsonyi ajándék minden háztartás számára, egyike a legkedveltebb ajándékoknak az

eredeti SINGER varrógép.

Szívesen látott vendég szegénynél és gazdagnál, a varrodában és a szalonban! Örömmel lesz fogadva a háziasszonytól, akiknek egy öreg, elhasznált gép mindig újabb bosszúság volt, a menyasszonytól, mint vágyva várt felszerelés jövő otthonában, a serdülő leány által, kinek a női háziasszorgalom főtérét lesz hivatva megnyitni. De sehol sem valik be inkább a mondás: „A legjobb a legolcsóbb.” Első sorban tehát a gyáros hirneve, az áru minősége iránt kérdezősködünk. Ne csábítsuk el magunkat egy néha potomáron felajánlott varrógép magvásárlására. Tulságos takarékosagot a vételnél gyakran éveken át kell megbánni.

Varrógépvétel bizalmi dolog.

Varrógép raktárunkban a legnagyobb választékban kapható és megrendelhető, Fő-utca és Bognár-utca sarok, a színházzal részút szemben.

Singer Co varrógép részvénytársaság.

Kérjük a nagyérdemű közönség bizalmát.

SCHUBERT ÉS SCHLESINGER

ÁRUHÁZA

Székesfehérvár. Nádor-utca.

Karácsonyi alkalmi kiárusítás

már megkezdődött és december hó 31-ig tart.

Karácsonyi kirakataink látványosságot nyújtanak.

Minden cikk árral jelezve!

50.000 méter
tisztá gyapju francia
voile de laine
Össze nem tévesztendő
holmi silány pamut áruval!
Elragadó szép,
divatos minták!
Métere 45 kr.

Óriási tömegben
felhalmozódott szövet és
selyemmaradékok
minden elfogadható árban
adatnak el!

Eseményszerű, minden versenyt kizáró karácsonyi áraink:

Gyapjukelmék

csakis széles, jó minőségű divatos áru, legkiválóbb gyártmányok,
valódi alkalmi vételek métere 33 krtól kezdve 1 frt. 60 krig.

Selyem szövetek

A legszebb minták, finom minőség, eddig elérhetetlen és
verseny nélkül álló métere 60 krtól kezdve 1 frt. 45 krig.

Mosókelmék. barchetok

Kitűnően mosható, jó minőségek, divatos minták és színek,
felülmulhatatlan, csakis áruházunk különlegességei
métere 15 krtól kezdve 55 krig.

1000 tucat tiszta vászon + ajóuros zsebkendő, eseményszerű, **fel-**
tűnően szép karácsonyi ajándék, elegáns dobozban

tucatar 3 frt. 25 kr.

5000 darab leszabott francia bátiszt himzett blous, művészies ki-
viteli selyem himzessel, minden színben, csakis áruházunkban
kapható! **Darabja 1 frt. 45 kr.**

Karácsonyi alkalmi mintagyűjteményünket, mely változatos tartalma, praktikus összeállítása, különösen pedig minden versenyt kizáró olcsó árai által páratlanul áll, kívánatra bérmentve küldjük t. vevőinknek.

Schubert és Schlesinger áruháza.
Székesfehérvár. Nádor-utca.

A „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” KARÁCSONYI MELLÉKLETE.

Levél a Jézuskához.

Közeledik a karácsony!

A föld nyugoszik; a fenyér hangtalan; a pagony néma; itt is, ott is elcsitul a madárka éneke. A hegycsucs bámulva néz a pihenő világba, mintha kérdené: miért szünetel a mozgás, a bizsergés, hova lett a zaj? Hiába kérdez. Feleletet nem kap. Nem az élet pezsgése, hanem halk hallgatása mutatja örök fenségét a természetnek. Ünnepre készül. Nagy ünnepre velünk együtt.

Karácsony közeledik!

Ki ne tudná a karácsony nagy jelentőségét? E napon született meg az, ki zsibbadt lelkeinknek új életet adott! E nap kedves mindnyájunknak. A gyermeknek, az ifjunak úgy, mint a férfinak, az aggnak. E nap mindenkinek hoz valamit. Ajándékot, játékot a kicsinynek, örömet, békét a nagyoknak, boldogságot ezáltal mindkettőnek.

Közeledik karácsony!

Hány vonzalmas kis történetke játszódik le ilyenkor a gyermekvilágban! Ki győzné megfigyelni valamennyit? Némelyik alig áll csak néhány szóból és mégis mily sokatmondó! Én is elmondok nektek egyet. Rövid, de megragadóan kedves, rövid és igaz.

Nagyon kis leányka még Sáríka. Hisz a Mikulás bácsiban és hiszi azt, hogy a drága, szép karácsonyfát szárnyas angyalkák hozzák az égből a jó gyermekeknek a kis Jézuska megbízásából. S ha multkor bekukkantunk volna egy kevéssé a gyermekszobába, bizony nagy vitaközben találtuk volna őt ott flussal, meg a kis Palkóval. Arról beszéltek, hogy mi is kellene nekik a kis Jézuskától!

— Hát nekem baba kell — mondja Sáríka.

Nekem is, de beszélő, — szaval rá Ilus huga.

— Netem med ló, pusta, dob, talt, tatona, med minden, — vág közbe a harcias lelkületű Palkó.

— Csakhogy mindczt egyszerre és olyan zsvajjal mondják, hogy alig tudják egymást megérteni.

Ilyen az ő tanácskozásuk.

A hármas szövetségnek első tagja természetesen Sáríka, mivel ő iskolába is jár, még pedig a második osztályba. Neki jutott eszébe, hogy az óhajtott dolgokat mihez tartás végett levélben kell tudatni a Jézuskával. A másik két, irni-olvasni nem tudó tagja a ligának, beleunván a kiabálásba, egyhangu szavazattal őt bízta meg a levél megírásával, Sáríka el is vállalta. Büszke volt saját magára, büszke a kapott megbízásra. de legbüszkébb elismert tudományára.

— Ki ne felejtésd ám a babámat, szép is legyen, — köti még egyszer lelkére a kívánságát. — En is medtapjam a hábolusdit, — szolt oda Palkó.

Miután a világ legfontosabb ügyét így elintézték, az ozsonna is sokkal jobban esett, mint máskor. Rendben volt minden.

Történt pedig egyszer, hogy egy nap — nemsokára a tanácskozás után — Sáríka iskolába menet Őrszível találkozott. Ez nagyon bánatos volt. — Miért vagy olyan szomorú, Őrszíkém? Őrszike sírni kezdett.

— Tudod, — beszélte pityeregve, — mióta papa meghalt, mama nagyon sokat sir. Azt

mondja, nincs kenverünk, meg nekem meleg ruhám, meg beteg is a mama, szegény.

És igaz is volt, amit beszélt. Sovány, aszott testcskéjén meglátszott, hogy odahaza sincsenek bőségében annak, mit enniválnak nevezünk. Ruhája kopott, vékonyága az elmúlt nyárról látszott regélni, mintha visszaalmodna.

Sáríkanak nagyon jó volt a lelke, megesezt a szíve rajta.

— Megállj csak. Ugy-e neked nincs két krajcáród levélpapírra? Látod, én ma írok az édes Jézuskának, hogy mit küldjön nekünk. Majd kérek neked is valamit. Jó? Nem örülsz?

És Őrszike örült. Könnyein át meglátszott gyermekies, gondfelejtő mosolygása.

Sáríka meg is tartotta szavát. A levelet lehető leghébbben írta meg. Poca nem került bele több, csak három, no de ezeket is a mennyei angyalkáknak küldte. Megvesztegette őket azokkal, hogy Jézust mennél nagyobb ajándékok küldésére beszéljék rá. Az óhajtsokból egy se maradt ki. Szépen beragasztva, megcimezve még délután föl is adta levélét.

... Vajjon eljut-e a levél rendeltetési helyére? Mit gondoltok?

Szemüveges Nagy Balázs uram, a vén postás, egykedvűen, mondhatnók gépiesen végezte munkáját. A beérkezett leveleket pecsételgette. Egyszer egy különös alaku s írásu levél akadt a kezébe. Onkenytelen megnézte a címzést, pedig sohasem szokta máskor. Jaj, de furcsa is volt az!

„A kedves kis Jézuskának a Mennyországban.”

— No bizony! Mennyország nevű helység nincs egész Magyarországon. Még a világon sincs. Az igazi Mennyországba meg a mi postánk nem tudja az utat s a lovak patkója is elkopnák odáig. Még többet is mormogott ott szakállába az öreg ur. Félredobta a levelet a töbitől és folytatta munkáját. Kopp-kopp, hangzott újra szinte ütemszerűen.

Serénykedéséből egy hang zavarta fel.

— Nincs nekem, kérem, valami levelem?

A kérdező a plebános volt.

— Nincs, nincs... De mégis. Van itt egy, melyet csak a tisztelendő ur tudna a címzetthez eljuttatni... Hova is tettem?... Itt van, tessék.

És átadta neki a Mennyországba szóló levelet.

A komoly pap mosolyra fakadt, mikor megpillantotta a levél küldőjét. Hazavitte.

Föl is bontotta. El is olvasta.

„kedves kis Jézuska!

Jók voltunk és Jók is leszünk. Külgyel Nekem egy nagy Babát az ilusnak is Egy Beszélő babát palikának kardot Puskát lovat dobot katonát meg mindent Az Őrszíkének sok kenyeret meleg ruháskát meg Egészséget. A mamájának külgyel mindent kedves Kis Jézuska mert mi nagyon szeretünk Ám téged Sabai sáríka.”

Ez volt a levélben.

Különös irályát és az akadémiaétól eltűt helyesírást nem is vette észre az emberies pap. Csak egy jó, még romlatlan gyermekszív megnyilatkozását látta benne.

Nem mosolygott többé.

Jól ösmerte Sáríkat, de még jobban ösmerte a szegény özvegyet, Őrszike anyját. Tudta jól, milyen nyomorban vannak, anióta támaszukat elvesztették, ki már majdnem egy év óta a temetőben alszik.

Lelkét nemes gondolatok töltötték el. Meglátszott szeme csillogásán, homlokának tündöklő tisztaságán.

— A segélynek nem szabad elmaradni, de a jutalomról sem lehet itt megfeledkezni.

Ilyen szándékkal tette el Sáríka levélét, azt az igénytelen levélkét legbecsebb emlékei közé. Ez a levélnek története.

És hiszitek-e, hogy ha majd a szent karácsony, az a várva-várt karácsony jön, Sáríka, Ilus, Palkó, de még Őrszike is mind elégtűltek, mind boldogok lesznek? Ugy kell annak lennie. Nem is lehet másképp. Mert ha levelök nem is jutott el egészen a Jézuskához, de eljutott annak egyik hű hivatalnokához és az is elég.

Tehát mégis igaz, hogy a karácsonyi megípetés a kis Jézuskától jön. Ha nem is egyenesen, legalább közvetve.

Áldassék érte az ő neve!

Kubán Endre.

Az apostolok lován.

Kedves Barátom! Hálával vagyok irántad, hogy az „Éjféli nap”-ot megküldted.

Szép, felette érdekes dolog.

Viszonzásul engedd meg, hogy én is utazásról írjak. Csekély dolog — igaz; hitvány, egyfogatós tizórai a lukullusi lakomához képest, amit te táltaltál fel; de talán ehhez a kis tizóraihoz is kerül egy kis — só.

Aztán — hiszed vagy nem — én is láttam utamban éjféli napot. (Vedd eszedbe, hogy akkor még nem voltam segregatus in servitium Dei.)

Két éjfélinapot is láttam.

Az egyik ugyan egy kis lányka vala, akit úgy körülrajongtak udvarlói, mint napot a bolygók s aki, midőn az arácsi parton rendezett táncarenán megjelent szilfidi mivoltában, oly ragyogást vitt véghez, hogy Zalavármegye minden csillaga elhanyványult, a Balaton nimfái mélyen megszegyenülve suhantak a somogyi partok felé s a jelenlévő ingatag magyarság egy csapásra visszaállította az ősi vallást, amelyről te is tudod, hogy a napimádás volt.

A másik éjféli napot többször láttam.

Egyszerű szerszám, de sok mindenről jó.

Te is jól ismered.

Általánosan ismert, gemein neve: pintesztűveg.

Oh! mely sok imádója van!

Aztán — tökéletesen alkalmas arra, hogy hasonló bakugrásokat, ölekezéseket, százféléképben mutatózó kedélyrohamokat, szemlehungyást, szendert és álmot, sőt halatetést produkáljon, mint a minőkét ti reszkiroztatok meg a Hadzsel fedélzetén a gyönyörűség ama titokzatos óráiban.

Ennyit — ex visceribus causae.

Most pedig dologra...

Tizenkét éves voltam.

Eladdig kétszer ültem modellt, hogy mint az egészség szimboluma ékeskedjem egy vidéki művész vásznán.

Szóval: erőt éreztem magamban.

Rendes vakációi tuskulánomban, a méhesben éppen distiktonokat faragtam a zirconkasok oldalaira, mikor beállított hozzám távoli rokonom és barátom: Feri.

Te is ismered.

Mert Ferit mindenki ismeri.

Ma, negyvennégy éves korában is csak Feri. Azza ő a Dunántulnak, ami Figaró Sevillának. Nem szuperbia (azaz: borbélylegény), hanem egy vállalkozó szellem. Olyan sekszpiri ólompehely.

Nagy a sulya, ha tenni kell, pláne huncut-ságot, de az általános emberit mérlegelő ponton — pehely.

— Utazzunk pajtás! — mondta.

— Hát utazzunk!

Abban a percben apám előtt álltam.

— Édesapám, kérem — mondtam fuvola-hangon — egy kis pénzt szeretnék.

— Fílkó! — mormogta. — Újságot mondj.

Azt már régen tudom.

— De lássa kérem, most igazán kellene nekem egy . . .

— Azt akarod, hogy nekem ne legyen?

— Nemi, nem.

— Hát mit akarsz?

— Hogy nekem is legyen. Utazni szeretnék.

— Utazni? Oh, ez a Robinson Krusoe.

— Kérem, csak a Balatonig.

— Tessék . . .

Hanem azért reggelt, a mint a méhesben felébredtem, egy tisztelteméltó bankót pillantottam meg a kalapomon.

A jól megtömtött vadásztarisznyát a nyakamba akasztottam s elindultunk.

Tizenegy órai gyalogolás után a Bakony tövében álltunk.

Elhatároztuk, hogy török vagy szakad, de átmegyünk rajta.

A döbrentei várrom mellett mentünk el, a mint harangszót hallottunk.

A bükkösből kibontakozva, kicsike falut láttunk magunk előtt.

Az első szállás. De hol?

Már-már elértük a házakat, midőn egy gyönyörű fiatal leány jött elénk.

Pompás arccskája aggodalmat árult el.

— Kérem — kérdezte — nem láttak erre libákat?

— De igen — feleltem — én láttam egyet.

— Jaj, milyen volt kérem?

Szó nélkül előhúztam tarisznyámból egy kis kerek, két krajcáros tükröt s a szeméi elé tartottam.

— Jé, vi a Selm! — mondta — s igen különösen nézett.

A libákat csakhamar megtaláltuk, s közös erővel terelgettük haza.

Közben megtudtuk, hogy a „mester ur” unokája. Kértük, lágyítaná meg öregapja szívét irányunkban s szerezen szállást az iskolában. A kapun kívül maradvá vártuk a választ.

— Pujm! Kommszt ájni! hangzott át csakhamar a kapun.

Beléptünk illendőséggel. Egy vén satir állott előttünk. Csak éppen hogy kecskelábai nem voltak. Egy pillanat alatt tisztában voltunk azzal, hogy itt egy éjjeli napimádóval állunk szemben. Az nap keperészést tartott az öreg s tökéletesen elázott.

Most jön a java.

Az a bizonyos erdei virágszál egy kosár epret hozott be vacsorául.

Ettünk belőle: aztán kitudszkoltuk a bobe-szedű satirt, hogy lenyugodhassunk.

En, mégis, atyám kemény parancsára, előbb egy rövid levelet írtam.

„Kedves Atyám! Semmi baj sincs. I-ben vagyunk a mesternél. Hiába, csak igaz marad hogy cantores amant humores. Készeg a gazdánk, mint a csap. Tessék megnézni azt a bachans alakot, közvetlen a fejem alja felett a méhesben. Alighanem erről a mesterről mintázták. Most is, hogy irok, horizú bődületei hangzanak át a tulsó szobából. (Majd holnap folytatom.)”

Másnap már magasan járt a nap, mikor felébredtem.

Amint szememeit a tág iskolában körülhordoztam, az öreg mestert vettem észre. Ott állt az ablak mellett s roppant okulával a szemén, betűzgette a leveletem . . .

— Feri! — ordítám, mint egy anyatigris.

Feri egy ugrással a padlón termett, s ijedt szemekkel tekintgetett körül.

Maga az öreg — kezében tartva leveletem — vészjósló tekintetek között kivonult.

Egy minuta nem sok, de ennyi sem telt el, már ott álltam az ajtó mögött, melyet csak most tett be az öreg mester. Atdóttam a lakost, aki belső rezesít is csinált a závárra.

— Hamar fogd meg a padot! — kiáltottam Ferire — ki halálra rémulve engedelmeskedett. Láttam, hogy beszélni akar, de az ijedelem elvette szavát.

— Öltözz, de gyorsan! — sivitottam.

— Mi történt? — nyugte végre.

— Eg a ház a fejünk felett — hadartam.

— Szedd-vedd magad, ha nem akarod ithagyni a bőrdödet.

Még abban a percben nemcsak hogy felöltöttünk, hanem az ablakon át az utcára is kiugrottunk.

— Csak az erdő felé! — adtam ki a jelszót.

Átfutottunk két iszonyu meredek dombot, midőn az őserdő szélét elérve szinte lerogytunk. Félőrai lehíncelés után tudtam csak elmondani Ferinek, hogy mi történt.

Sziddott.

— Hallgass, — szóltam adva a haragost, — mert ha még soká présmitálsz, haec faciat Deus et haec addat! . . . de nem nyitom ki estélig a tarisznyámat.

Ez hatott.

Tudni illik, hogy pénz, dohány, minden a tarisznya fenekén rejtkezdedt.

No várj csak, várj csak! — mormogta tetetett szelidséggel.

Mi következett? Tizenhárom óras menetelés, rengeteg, végbéki erdő. Óriás bükkös, melynek aljában kaszáni lehetne az erdei epret. Roppant szakadékok melyeknek oldalán friss forrás cscepg. Uttalan utak, tőrdög érő avar, csattogó madárdal s — dacára a ragyogó juliusi napnak — olyan homály, mely aggodalomba ejt.

Utóbb, valahol egy forrást pillantunk meg, megáztatjuk vérző lábainkat.

A meleg szinte kiállhatatlan.

Öltözöttünk jelentősebb részeit karon vittük. Itt-ott, ahol az avar nem zörög lábaink alatt, kacsu őz, vagy természetes erdei nyul ugrik el előttünk.

Ember sehol.

Boldog élet.

Le-lehajlunk, ahol az eper marokszám kinálkózik.

Eh és szomj nem jelentkezik.

Nálam revolver, Ferinél stift, félünk sem kell.

De mégis! Hol vagyunk?

A Bakony közepében . . .

A homály sűrűsödik.

Látjuk ugyan, hogy a fák sudarán a nyugodni készülő nap fénye ragyog; de a fák tövében öreg este van.

Baglyok suhognak az ágak között . . .

Hol töltjük az éjelt?

Némán ballagunk tovább, midőn egy kupforma kunyhó — talán leshely — ötlük szemünkbe.

Kissé oldalt tartva odamegyünk.

Úres. Az alja elég széles; erdei szénával beült. Belülről csukható ajtó is van rajta. Elfoglaltuk.

Jó fejalját csináltunk mohából; betesszük az ajtót s megpróbáljuk az alvást.

Nemi meg. Kuvik vijjog a fák között, köbor vadak zörgetik a harasztot . . .

A szorult meleg fúlaszt.

Csak nagysókára jelentkezik az álom, rémképekkel keveshíve az üdülést.

Félőránkint ébredtünk. Csak a hajnali pirkadás csökkent a kiállhatatlan meleg s üd zavartalan nyugodalmat . . .

Óra óra után mulik s mi alig győzzük az alvást . . .

Egyszer csak hirtelen — oh Uram s én Istenem! hogyan is írjam le! — pokoli láрма, borzasztó bődület tölti be kis kunyhókat.

Rettentőt kiáltva ugrunk talpra.

— Mi ez? Uram, ne hagyj el minket!

Az angyal harsonája ez, mely élni kényseríti az évezredek csontokat . . .

Teljes valómban remegni kezdek.

Nem így Feri.

Kikajja kezemből a revolvert s bátran kilő az ajtó feletti nyíláson . . .

Vad futás hallatszik kívülről.

Ebben a percben kilántom a stülétet, feltépem a rozoga ajtót s kiugrunk a gyepre. Mit látunk? Egy csúrhéjt makkoltató bakonyi kanász menekül az erdő sűrűjébe.

Észrevett bennünket a gazfickó s betolva túlkét kunyhókn nyílásán, fülünkbe túlkött . . .

Ezekután — mint mondanád — az események gyorsan követték egymást.

Félőra mulva kiértünk az erdőből.

Megtudtuk, hogy egy huszezerholdas rengeteget szeltünk keresztül.

Délben az ősi Veszprém egy nagyon is ősvendéglőjében örültünk a minket újan körülvevő civilizációnak.

Nagy ebéd után, mit csak én fizettem[†] kávéháza mentünk.

Ekkor voltam először ilyen helyen.

Feri allascht, knikebaint, utóbb puncsot hozott — költségemre.

Aztán elment, meghagyva, hogy várjak.

Igen különösen viselkedett.

Tényleg, nem jött. — Órák mulva egy lazárni forma utcagyerek levelet hozott címemre.

Feri így írt:

„Végigjártam a káptalant s most haza vasutazom. Te is jobban teszed, ha hazamegy. Mit kínlódnál, ha nem muszáj!”

A dolog nem lepett meg; esodálatos öröm fogott el. Örültem, hogy magamra maradtam,

Még az nap este, mikor a nap nyugodott, a csopaki hegyekről megpillantottam a Balatont.

Elértem hát utam célját.

Alva a hegyormon, szemben hazám legszebb tájával, átellenben Tihanyud, mely éget a nyugvó nap fényében, úgy éreztem, hogy egy szemernyi sem hiányzik azon természetes boldogságból, mit Isten gyönyörteljes műveinek szemlélete adhat az embernek.

Elég jókor értem Füredre.

Már most megbocsáss, kedves barátom, de az igazság arra kényszerít, hogy circulus vitio-zusba essem.

Azt kell állitanom, hogy a gondviselés a nyári színház tájára vezetett.

Ott ténfergek — ime — a színházba készülő tömeg között, midőn valaki elsikoltja a nevemet, aztán nekem esik s elkzdi lecsókolni orcámról az országút porát.

Tihamér volt.

Ma elég nevezetes színész; akkor csak kórta.

Bévezetett a színházba s azután meghagyta, hogy ott maradjak a helyemen, míg ő előadás után értem nem jó.

Mégis jó az Isten! — gondoltam magamban, ügyet sem vetve a Kornevilli harangokra.

Regényes napok húzódtak el szemem előtt.

Csak ma egy éve, hogy Tihamérnak a vándorszínésznek, kiténő s heteken át tartó szalást adtam vakációi lakosztályomban a — méhesben.

Nemcsak szállást. Mást is.

Temérdek darab kenyerek, a forró főzelék-ből titkon kihalászott és stanicliba rejtett husok, jódarab oldalas szalonánk, egész köcsög tejek várták akkor a vendégfői szereplésből hazatérő Tihamért. Az üres kasok alja spájzzá változott: s szinte lehetett látni, amint az éhenkórász Tihamér napról-napra jobban pofásodik . . .

— Csak lesz ágya, amit megoszt velem! — gondolám . . .

Előadás után futott hozzám.

A többiről nem beszélék.

Sokáig fenn voltam; az első — éjjeli napot bámultam . . .

Napokig terheltem Tihamért.

Egy szép reggelen aztán kölcsönösen és minden tartózkodás nélkül bevallottuk egymásnak, hogy egy krajcárunk sincs.

Ekkor megettem — számlájára — (szegény

vendéglős!) egy hatalmas rostélyost, s a Balaton partján elballagtam Keszthelyre.

Még egy pillantást vetettem a százszor megbámult tóra s észak felé fordultam, hogy hazamenjek.

Haza!!

Mások, tudja Isten, mit mondanának. Én csak azt mondom, hogy életemben ekora örömet soha sem éreztem.

Kétszer, háromszor — tizszer, Isten tudja hányszor sottogtam magam elé: — „most már hazamegyek.“ Lábam gyors tempót vettek; anélkül, hogy sirtam volna, könnyek csorogtak orcámon; erőt éreztem magamban, mely le nem tőr soha.

Játszva rohantam egyik kilométer-kőtől a másikig, s miután azon a napon ötvenötöt számoltam meg, az éjszaka megállított.

A szép Rezi vára alatt rögtönöztem magamnak igen kényelmes nyugvóhelyet — egy rozsképeben.

Másnap — hasonlóan Feuillet Oktáv „szegény ifju“ című regényhőiséhez — azt tapasztaltam, hogy a földi szeder kintű csemege, ha más nincs. Hát még a vadkörte! — Aldott vadkörtefa! Felmásztam rá, s megtöltöttem a tarisznyámat. Közben arra kértem Istent, hogy bár holnap is találhatnék ilyenét . . .

Temérdek falun mentem át. Láttam kedves, biztató arcokat — de koldulni nem bírtam.

Kutyabőr hijján egyedül ebből sejtem, hogy régi őseim nagy urak lehettek.

Előre — előre, — csak előre! biztattam magamat. Csak a kutaknál álltam meg pár percre. Koppant utat tettem meg.

Még fűt volt a nap, midőn egy dombtetőre érve, mélyen bent Vasvármegyében, megpillantottam szülőföldem folyóját — a Rábát.

Szülőfalum azonban úgy számítottam — legalább száz kilométernyire lehetett.

Leültem az árokparta, hogy tervet csináljak. Hamarosan készen voltam vele s fenhangon összegeztem:

— Erőd hanyatlak — szoltam magamhoz. — Bármilyen történék tehát, ebbe a nagy faluba, itt a domb alatt, okvetetlen bemegy. Isten veled lesz; s hogy veled legyen, a faluig imádkozol. De — bármilyen történék — holnap okvetlen el kell érned Czellt. Ott már ismerősre találsz. Egy napig nyugszol. A harmadik napon meglátod a házat, hol érted aggódnak . . .

Én terveztem. Isten végzett.

Imádkozva értem el a falut.

Levertem magamról a port, rendbeszedtem magam, s beállítottam az iskolaépület udvarára. (Itt könnyebb, mint falun az iskolát megtalálni?)

— Asszonyom! (ezt a megszólítást regényekből tanultam. Tetszett is . . .) — szoltam illő köszöntés után, de bátran — szegény, fáradt utas vagyok. Engedje meg, hogy az éjet fedél alatt, az iskolában töltsöm . . .

A tanító felesége, egy kedves arcú, korbelt nő, kihez ezen előre kiszámított szavakat intéztem, részvétellel tekintett rám.

— Oh kedves fiam, — szolt szeliden — majd csak akad hely máshol is nemcsak az iskolában . . .

Kedves Barátom! Sohasem éreztem annyira mint most, hogy a jó Isten mindnyájunkat szeret, mindnyájunkról gondoskodik, s mikor szükségünk legnagyobb, akkor van hozzánk legközelebb.

Ugy ki voltam merülve.

Mikor a jó lélek a pitvarban leültetett, észrevette, hogy lábam remegnek.

— Honnan jön édes gyermekem? — kérdezte.

— Reziből.

— Szent Isten! A korcsmáros komám két nap alatt fordult meg onnan.

— Csaknem 60 kilométer jöttem.

— Aztán hová szándékozik?

— Győrmegebe.

— Ki fia?

Megmondtam az apám nevét s bemutatam a bizonyítványomat.

Észrevettem, hogy torkán akadt a szó.

Bement a szobába, de csakhamar kijött, egy igen öreg asszonyt, az édesanyját vezetve karján.

Az öreg asszony megállt előttem, felteszi a

pápaszemét, élesen szemembe néz, körüljár, megforgat, aztán megszólal éles, átható hangon.

— Ej mordízom adta gyereke, te hát nem tagadhatnád, hogy az apád fia vagy . . .

Felejtethetlen percek következtek.

A szobába kerültem.

(Mindenen meglátszott a jó mód.)

A fiatalabb asszony hamarosan fehér ruhát szedett elő bevezetett egy csinos mellékszobába, s kényszerített, hogy átöltözzek.

Ezalatt a cseléd odakint már csinálta a lugot a saját ruháim számára.

Kevés vártatra a jó teremtés ismét bejön, öltöztet, igazít ruhámon; kefél, gombot varr fel, közben-közben anyai melegséggel megölel, magához szorítja fejemet, s én észrevettem, hogy — sir . . .

Édes titok kezdte előttem lehányi fátolait.

Közben a ház ura is megjött a mezőről, meg a velem csaknem egykoru gyerekek.

Csaknem sirtak elhagyatottságomon.

Valóságos lakoma következett, melynek fogásait szeretet sója tette izletessé. „A legkövőbb borju“ öletett le. A „kedves néni“ hozott be minden ételt, s azt akarta, hogy legalább is ötször annyit egyem, mint a többi.

A vacsora végén aztán — félig kinyitva az ajtót — így kiált be:

— Most jön a konfekt!

Jön, hozza a tarisznyámat, kitarja belsejét, s a maradék vadkörte az asztalra rakva szól urához:

— Nézd, Antal, mivel élt ez a szegény gyerek!!!

És sirni kezdett, mint a záporosó . . .

Magam is épen elzékenyültem, s tudja jó ég, mi nem történik velem, ha a jó „bácsi“ össze nem zördíti a poharakat . . .

Tizenkét óra felé már — táncoltunk a zongora szavára s másod ízben tűnt fel az éjfél nap.. Délfelé keltem ki pelyhes ágyamból. Annyira fáradt sohasem voltam.

Erőltetem a jó kedvet, de, bárhogy erőltetem, észrevéteget.

— Tudom, mi bánt — mondta az anyagi lélek. nem tartóztatlak.

Finom falatokkal telt meg a tarisznya; pengő forintok kerültek a mellényzsebbe.

Pirultam, mikor rámkényszerítette.

— Ne röstelkedjél — szolt szemrehányólag — majd megküldi nekem apád. (Legalább ir is majd pár sort . . .) Nem vagyunk ám olyan távolról valók . . .

Könnyekek között vettem bucsut tőlük.

Amint az állomásunkon a vonatról leszálltam, csaknem futva kezdtem meg utamat szülőfalum felé.

Alig mentem pár kilométert, a csendőr-őrjárat — elfogott.

Hiába szabadkoztam, hogy én életemben soha, senkit sem bántottam.

Viszontagságos vándorlásom huszonharmadik napján, szuronyos csendőrök között, szemlészítve, a szegénytől szinte megsemmisülve léptem át a szülői ház küszöbét.

Hamarosan fölvilágosítottak.

Aggódo szülőm kurrentáltatott, jutalmat ígérve annak, aki „élve, vagy halva hazához . . .“ E sajnálatos tény a viszontlátás minden költőiségét felrobbantotta.

Mégis, utazásom nem maradt haszon nélkül. Gondolhatod, hogy a rábaparti faluban történeteket először táltam fel; persze, a lehetőségig kiszínezve.

Mikor odaértem, hogy a jó néni magához ölelt és sirt, — atyánk (áldja Isten haló porában!) felsóhajtott:

— Szegény jó Mária! — S hirtelen kiment . . .

Bátyáim ezen időben már fonogatták azokat a bizonyos rózsalánccokat.

Tudod, hogy mily nehéz ilyenkor a szülők akarátát kielégíteni.

— Ez még igen fiatal. Az a másik tulságosan szegény. Arról a harmadikról meg én előttem ne is beszéljete . . . Különbön is várhattok még. Gyerekek vagytok . . .

Ilyenkor csak ki-kibökte valamelyik bátyám:

— Hát a Mária!

Nem kellett több.

A jó öreg rögtön felpattant, kapta a pipáját, bement az irodába, s aznap nem lehetett látni.

Ajánlom magamat szives barátságodba.

Törzsök Vilmos.

Karácsonykor.

*Kicsi jászol Betelehemben,
Vonj magadhoz, vonj csak engem!
Karácsonynak éjszakája,
Légy köszöntve, légy megáldva!*

*Szent varázsa csendes éjnek,
Pásztor-ima, angyal-ének,
Csillagoknak fényes ezre,
Szálljatok le a szívemre!*

*Töltsetek el hő vigasszal,
Szeretettel, szent malasztal:
S a mi lelket tetre érlet
Töltsetek el hű- s reménnyel!*

*Hogy a mire hi a pályá,
A küzdelmet jól megállja,
Csüggedésnek helyt ne adjon,
Zászlajához hű maradjon!*

*Hogy az élet hosszú reudén
Legyek mindig jó kereszény,
S mit ma annyi gyáva restel —
Az legyek én szóval, tettel!*

*A ki gyüöl, meg ne vessen,
A ki átkoz, azt szeressem;
Elhagyatva a k:k élnek:
Legyek atyja a szegénynek!*

*Sohse vágyjak polcra, kúcsra,
Célnak szívem ne tekintse.
Ha nehéz is, a sorsomban
Békétürrön megnyugodjam! . . .*

*Hogy — ha majdan üt az óra
Távozásra, bucsúóra —
Vigaszt a szív abban lásson:
Hogy betöltém hivatásom!*

*Hogy a mig a földön éltem,
Harcban álltam, nem henyéltem,
S hogyha sokszor el is estem:
Talpra álltam s ujra kezdtem! . . .*

*Kicsiny jászol Betelehemben,
Vunj magadhoz, vonj csak engem!
Karácsonynak éjszakája,
Légy köszöntve, légy megáldva!*

Szemlér Ferenc.

A reklám.

A reklám egyidős az emberrel; kulturális ténykedései között a legelső helyet foglalja el. Aki nem hiszi, nézze meg például a szentírás harmadik fejezetét, hol is el vagon mondva, hogyan feldicsérte a kigyó kétébe rejtőzött gonosz sátán az eladni való almáját.

— „Nézzé csak, tekintetes asszony, — mondá Évának, — ezeket a gyönyörű almákat. Olyanok mint az élet; kívül piros, belül puha valamennyi. Azonfelül — suttogá titkolózva a ravasz kalmár — (bizonyosan zsidó volt?) van ám valami különös hatása is az én almáimnak. Aki csak egyet is megeszik belőlük, iziben megnyílik az esze. El se kell végeznie a felsőbb leányisko-

lát, mégis többet tud, mint, teszem azt, Marczali, a híres magyar akadémikus.

Az ügyes ajánlatra a vásár tényleg megtörtént. Ez volt a legelső reklám, amely egy csapásra megalapította a reklámok jó hírét.

Ha kezem ügyében volnának az összes lexikonok, melyekből Tóth Béla írja „esti leveleit,” könnyen áttekintést nyújthatnék a reklám egész történetéről, szóval: megírnám a reklám evolúcióját. Ezek hiányában kénytelen vagyok átugorni az őskort. Legfeljebb csak néhány pontot érintetek belőle.

Nemcsak pozitív, hanem negatív reklám is van, az u. n. tiltó reklám, melynek fortélyai abban rejlik, hogy szigorú tilalom kelti fel a vevő közönség vásárlási vágyát. Ennek legősibb formáját több tudós véleménye szerint már Mózes történetében meg lehet találni. Allítólag ugyanis a pusztai vándorlás alatt igen megnőtt a zsidók szakállja, mire a borbélyok furfangos céhmestere megvesztegette Mózes titkárát, hogy ura tudta nélkül surrja bele a X parancsolat első pontjába ezt a mondatot: „faragott képet ne csinálj magadnak.” Ez a kifejezés ugyanis, „faragott képet csinálni” az akkori erőteljes nyelvjárás szerint a borotválkozást jelentette. A főljegyzések nem szólnak róla, de erős olunk van hinni, hogy a tilalomnak épen ellenkezője történt meg, szóval, a reklám sikerült.

A tiltó-reklám modern formája pedig abban áll, hogy a királyi ügyesség lefoglalhatja a Népszavát lázítás miatt, mire a közönség a gyorsan megnyomatott példányokat mohó vágygyal kapkodja.

A modern közönség a „nil admirari” elve miatt nem egykönnyen zökkenthető ki a nem-vásárlás fölséges nyugalmából. Épen azért a reklámsínálók minden leleményességüket munkába eresztik, hogy új és új eszközöket találjanak a közönség érdeklődésének fölkelésére.

Az még csak kisebb kaliberű eljárás, ha például Schubert és Schléisinger ökölnyi betűkkel kinyomatják a Naplóban, hogy karácsonyi áráik „mesezerűek;” sokkal érdekesebb az a fogás, hogy a vendéglőben olyan tányt tesznek a vendég elé, amelyen pompásan utanzott repedés van, s mikor a bácsi dühösen megfordítja a tányt, a fenekén levő írással kénytelen tudomásul venni, hogy a legjobb gummipók Mister Gitt new-yorki gyárában készülnek.

A reklám újabbán majdnem egészen a falragaszokra és az újságok hasábjaira szorult. Mindkét eszköz óriási pénzösszeget emészt föl, amelyek a nagyobb cégek évi budget-jében mint rendes kiadás szerepelnek. A fejlődő művészet a falragaszokat áthelyezi lassankint a művészet birodalmába. Egyes, különösen külföldi cégek pályázatot hirdetnek karácsonyi vagy husvéti falragaszokra s nem közönséges tehetségű festők sem átalják az ilyen pályázatokon résztvenni. Az érdeklődő nagyközönség körében pedig kialakul lassankint a legújabb szenvedély, a falragaszgyűjtés, amire egyébként társulatok is keletkeztek. Róma főbb utcáin állandó érdeklődés tárgyai a Mele et Co. milánói cég pompás falképei, amelyek gyönyörű színezéssel valóságos drámai jelenetek keretében mutatják be a legújabb párisi divatot. Lueger ügyelmét is fölkellették Romában jartában ezek a képek. Rövid vizsgálódás után kijelentette, hogy a falragaszok szépek, de a cég zsidó.

— Ismeri polgármester ur a céget? kérdik tőle.

— Soha hírét se hallottam. De azért tudom, hogy zsidó. Először, mert bizonyára sokat költ erre a reklámra. Tehát értelmes. Másodszer Mele az olasz neve, amely — százat teszék egy ellen — a költői hangzása Mehl szóból származott. Már pedig könyörgöm, vágják le antiszemita tapasztalatokban megészült fejemet, ha Mehl et Comp. nem keleti származású férfiak becsületes neve.

Amint a falragaszok művészi formákat öltenek, épen úgy az újságokban leközölt reklámok is kezdenek betolakodni a lap belső, nemezebb részeket tartalmazó hasábjaira. Ma már nem lehet a közönségnek 500 forintot ígérni egy poloskáért; nem indít meg bennünket a világhírű Sing-pong és Guzi” kulimász, amelyek Agulár és Dóczi sajtát találmányai (találnának ki inkább

tiszteleges cipőket!) nem kelti fel részvétünket a „nagy krach, amely New-York és Londonból kiindulva az európai szárazföldet sem kímélte meg,” aminek következtében egy nagy „ezüstgyár” poton pénzért kénytelen tizennyolc esztendő óta termékeit elvesztesgetni. Az igazi reklám most politikai hírek, vagy még többször tárca alakjába öltözködik. Például: Veszedelmes kaland.

Hosszu, fáradságos vándorlás után gyönyörű oáz-csoporthoz ért a karaván. El is határozták rögtön, hogy az éjjelt ott töltsék; de még a másik napot is. Legjobban örült a plebisztumnak Bracklin ur, a tudós plain air festő, aki ugyanis csak azért merészkedett ide a Szahara szelére, hogy a levegő pompás színreztetést vászonra rögzítse. Míg a többiek másnap a friss forrásvizet, árnyékot, nyugalmat élvezték, a professzor ur hátára vette a festékes ládat, festőállványt és egyéb szükséges jószágokat s neki indult a sivatagnak.

Jó messze betévedt már, mikor a távolban csudás szép színeket vett észre. Olyan volt, mintha a fehérén izzó fényt rozsdás üvegen vezettek volna át, azután milió apró gyémántból vezettek volna vissza. Ugyis volt, mert a távoli szélvihar a finom homokból leplet vont a sugarak ele s az apró homokszemek mind megannyi kristály villogtak a forró levegőben.

Ezt megfestjük — szóla Bracklin ur és annak rendje-módja szerint felállította az állványt, ráfeszítette a vásznat és teljes buzgalommal dolgozni kezdett. A nap azonban nem tartotta kötelességének megkímélni a művészt; égető sugarával egyre gyorsabban nyilazott a nagy angol vászonernyő alá, mire Bracklin ur meglöngölve előbb, hogy illik-e, levetette kabátját és kényelmes ingujjban folytatta munkáját.

Épen az aranyisnt keverte a vörössel palettáján, mikor távoli morgás verődött füleibe. Kinéz az ernyő alól, de nem lát mast, mint egy mozgó fekete pontot. Felveszi a látszóvet s csak elszédült ijedében: egy oroszlan tart erős rohanással feléje. Szent Isten, mit tegyen? Körülnevez. Nincs segítség. Ösztönszerűleg futni kezd a város irányában. Pár perc múlva visszanéz és látja, hogy a puszták királya egy irtózatosságral otthagytott ernyőjére veti magát, azután előrdította magát és megindult az ő nyomában. Kétségbeesett veresnyfutás fejlődik ki közöttük. A festő már látja a várt, közel van, öröleten rohan, a fenevad mindenütt nyomában. Mindenhátó Isten, már mics menekvés? Már hallja az oroszlan irtózatosságral, mikor egyszerre azt látja, hogy egy három öles mélység zárja el az útját. A rettenetes lefedezésre lábai elchezülnek, feje majd szét pattan. Az oroszlan elérte, úgy ugrás s a festő kétségbeesett elhatározással beléveti magát a mély seglbe.

A karaván fertagjai megkövülve nézik a jelenetet. Loni nem mertek, nehogy a festőt találják. Odarohannak a mélység másik partjához, s ime, összetört holtest helyett azt látják, hogy Bracklin ur lassan és kényelmesen ereszkedik le valami nyulékony kötélen, melynek egyik vége az oroszlan szájában van. A festő maga sem tudta, mi történik vele, csak a mélység fenekén vette észre, hogy az az oroszlan, mikor reá ugrott, csak nadragtartójának egyik végét kaphatta szájába, amely gumbból léven (Brathers et Co. New-York) pompásan leeresztette őt a mélység fenekére, holis Bracklin ur visszanyerve lélekjelenletét, kézbe vette a nadragtartó másik végét, (az egyiket az oroszlan meg mindig fogai közt tartotta) rövid célzás után eleresztette s úgy pofon lötte vele a sivatag királyát, hogy faldalmas ordítással vonult el veresége színhelyéről.

Mondanunk sem kell, hogy a karaván tagjai lelkes hurakkal üdvözölték elvesztettnek hitt tarsukat, kit öltözékének egyik legjelentektelenebb része mentett meg a bizonyos haláltól.

Méltóztatik látni, ez igazi amerikai reklám. A közönség borzadva olvassa a hajmeresztő történetét, s akár elhiszi, akár nem, érdeklődése fel van kelte a Brathers et Co. nadragtartói iránt. A reklám tehát sikerült.

Dr. Minimus.

Frank Balázs

kutmester, (I. Öreg-utca 5 sz.)

Elfogad kutfurást, ásást, szivattyujavitást, vízvezeték- és fürdőberendezéseket. Minden e szakmába vágó munkákat gyorsfuro eszközökkel, jutányosan és pontosan végez.

Bélt bőr keztyük párja 85 kr.

Egyedüli raktár Borsalino oiasz Peikán és Gyukits magyar, val. angol kalapokban. o Pichler loden kalapok. o

KNÁZOVITZKY BÉLA

— Székesfehérvár. —

Különleges választék uri és női divat cikkekben a legolcsóbbtól a legfinomabb ki- o o o o vitelig. o o o o

Nyakkendő különlegességek!

Szörme árakban óriási választék. Francia Pique mellii férfi ingek drbjá Kor. 2.40-től.

Tiszta selyem férfi nyakkendők darabja 50 fillértől. o

Lóden. szörme sapkák nagy o o o választékban. o o o

Bénger-féle valódi Jäger alsó o o o o ruhák. o o o o

Női, férfi, gyermekcipők, posztó, o o chewro, box bőrből, o o

A legjobb árak! o o o o

Legolcsóbb árakban!

Szarvasbőr keztyük párja 75 kr.

Hamerli pecsi és Zacharias bőr keztyük.

Valódi orosz sár és hócipők.

Hirdetéseik jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban. Szt-István-ter I.

Akácfa eladás!

Seregélyes mellett (a buchini erdőn) ipari célokra szolgáló akácfa, naponta — vasár- és ünnepnapok kivételével — ott az erdőn, esetleg a seregélyesi vasutiállomásra szállítva, eladó.

Alkalmos bogrnárfának, pajta- és göréoszlopoknak, kerítés és lugosducoknak, szőlőkarónak stb.